

Rīgā, 2016. gada 27. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/45

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Rubas aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Rubas aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs 6 uz lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā.

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Rubas aleju iegūta, telefoniski sazinoties ar Rubas bibliotēku.

3. Alejas aizsardzības statuss

Rubas aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis –aizsargājama aleja. Rubas alejas statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”, kuru 13. pielikumā dota Bukaišu alejas shēma un robežu apraksts.

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Rubas aleja atrodas Saldus novada Rubas pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Saldus novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam
- Saldus novada attīstības programma 2013. – 2020. gadam
- Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2038. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam
- Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam.

Saldus novada teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam paskaidrojuma rakstā un Saldus novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 124.3.2. apakšpunktā Rubas aleja atzīmēta kā aizsargājama aleja. Teritorijas plānojuma vides pārskatā Rubas aleja atzīmēta kā aizsargājama aleja saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumiem Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” un raksturota kā “200 m gara, ainaviska un vitāla liepu aleja”. Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā Rubas

aleja kā dabas piemineklis attēlota (1) Saldus novada pašreizējās izmantošanas kartē (2) Saldus novada teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē (3) Rubas pagasta Rubas ciema pašreizējās izmantošanas kartē (4) Rubas pagasta Rubas ciema plānotās (atļautās) izmantošanas kartē.

Saldus novada attīstības programmas 2013. – 2020. gadam pašreizējās situācijas analīzes daļā un vides pārskatā Rubas aleja norādīta kā aizsargājama aleja saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumiem Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”. Rubas areāls attīstības programmā atzīmēts kā kultūrvēsturiskā mantojuma koncentrācijas areāls, norādīts, ka vairāk uzmanības būtu jāveltī senās kultūrainavas elementiem – vecajiem lauku parkiem, dižkokiem un savrup stāvošiem kokiem, alejām, lauku sētām, muižu centru vizuālajām telpām, it sevišķi, ja tās iekļautas tūrisma maršrutā. Attīstības programmas stratēģiskajā daļā kā viens no rīcības virzieniem paredzēta aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīgas attīstības veicināšana.

Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. – 2038. gadam vispārīgi minēts, ka novada teritorijā ir viena aizsargājama aleja. Stratēģijā norādīts, ka dabas un kultūrvēsturiskā teritorija ir galvenās vērtības, kas veido tūristiem interesantu piedāvājumu.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmā 2015. – 2020. gadam aizsargājamās alejas konkrēti nav minētas. Attīstības programmas sadaļā “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga attīstīšana” norādīts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 14% no Kurzemes reģiona teritorijas. Kā viena no prioritātēm attīstības programmā noteikta Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība ar saukli Radošā Kurzeme 2020. Šajā prioritātē cita starpā izdalīti rīcības virzieni: RV4 Kultūras un dabas mantojuma sociālekonomiskā potenciāla izmantošana reģiona attīstībā; RV5 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un izpēte.

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2030. gadam nav informācijas par aizsargājamām alejām. Stratēģijā kā vispārīgs dabas un kultūrvides telpas attīstības mērķis noteikts “ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai”. Kā šī mērķa sasniedzamie rādītāji stratēģijā noteikti (1) sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas (2) dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprītē (3) panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Stratēģijā doti arī risinājumi šī mērķa sasniegšanai.

5. Alejas apsekošana

Rubas aleja apsekota 2016. gada 25. septembrī plkst. 14:20 – 14:40. Apsekošanas laikā ir saulains, silts laiks.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Rubas alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 35. pielikumā. Rubas aleja sākas pie pagrieziena no Ezeres - Rubas ceļa uz Rubas muižas pievedceļu un turpinās pa pievedceļu muižas virzienā aptuveni 240 m garā posmā. Aleju veido vidēju dimensiju liepas, kas stādītas blīvās rindās pa vienai koku rindai katrā ceļa pusē (1.attēls). Alejai piegulošo teritoriju veido aramzemes no vienas puses (2.attēls) un neliels zālāja fragments un meža zemes no otras puses.



1.attēls. Rubas aleja, skats alejas sākumdaļā virzienā uz Rubas muižu. Foto: Līga Mihailova, 2016.



2.attēls. Rubas alejas, skats no Rubas – Ezeres ceļa puses. Foto: Līga Mihailova, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā

Rubas alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā konstatēta viena īpaši aizsargājamā ķērpju suga – kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum*, kurai alejā atzīmētas 3 atradnes. Sugai alejā ir neliels atradņu skaits, tomēr sugas atradnes ir labā stāvoklī un alejā augošās alejas liepas, uz kurām suga pašlaik nav konstatēta, kalpo kā potenciālās sugas dzīvotnes. Apkopojot informāciju par sugas atradnēm alejā, var secināt, ka Rubas aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamās sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No alejā sastopamās īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt sugas atradnes kokus, kā arī to tuvumā esošos potenciālos dzīvotnes kokus, kurus suga varētu kolonizēt vispirms.

9. Alejas kultūrvēsture

Informācija par Rubas alejas kultūrvēsturi pieejama Rubas speciālās internātskolas 3. – 5. klases skolēnu 2012. gadā veiktajā pētījumā skolotājas Guntas Skujas vadībā, kurš ir pieejams Rubas bibliotēkā. Pētījumā ietverts mežsarga Arņa Eihmaņa stāstījums par Rubas aleju. Rubas aleja pieder pie Rubas jeb Reņģes muižas apstādījumiem, muižā pašlaik atrodas Rubas pamatskola. Rubas aleja sāka stādīt 1886. gadā, kad muiža piederējusi baronu fon Nolkenu dzimtai, alejas stādīšanā piedalījies barons ar ģimeni, alejā stādītas 3 gadīgas liepiņas. Zināms, ka baronesei ļoti patikušas pastaigas pa liepu aleju. Alejā viena no liepām ir atšķirīga, tai 1905. gadā nocirsta galotne. 1965. gadā muižas pievedceļam, gar kuru izvietota aleja, izveidots grants segums, savukārt 1970. gadā uzliets asfalts.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā konstatētajām aizsargājamo sugu atradnēm, alejas kultūrvēsturisko nozīmi un ainavisko situāciju, ieteicams Rubas aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Saldus novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam. Apstiprināts ar Saldus novada domes 2013. gada 25. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 5, 10. §). Izstrādātājs: SIA “Metrum”.Pieejams:<https://www.saldus.lv/pasvaldiba/dokumenti12/planosanas-dokumenti9/teritorijas-planojums1/>

Saldus novada attīstības programma 2013. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Saldus novada domes 2012. gada 18. decembra lēmumu (protokols Nr. 21, 1. §). Izstrādātājs: SIA “AC Konsultācijas”. Pieejama:<https://www.saldus.lv/pasvaldiba/dokumenti12/planosanasdokumenti9/teritorijas-planojums2/>

Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2038. gadam. Apstiprināta ar Saldus novada domes 2013. gada 26. septembra lēmumu (protokols Nr. 18, 17. §). Izstrādātājs: Saldus rajona attīstības biedrība. Pieejama: <https://www.saldus.lv/pasvaldiba/dokumenti12/planosanas-dokumenti9/ilgtspējigas-attistibas-strategija1/>

Kurzeme 2030. Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama:http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspējigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 2015. gada 15. jūlija lēmumu Nr. 1. Pieejama: http://www.kurzemesregions.lv/jomas/Teritorijas_attistibas_planosana/KPR_ilgtspējigas_attistibas_strategijas_un_attistibas_programmas_izstrade

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas

Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.